

EMMA NEUMAN

Essays on segregation, gender economics and self-employment

*Doktorsavhandling nr 223/2015, Department of Economics and Statistics,
Linnaeus University, Växjö, 2015*

Eskil Wadensjö

Sverige har individdataregister av mycket hög kvalitet. Det möjliggör spännande forskning som kombinerar teoretiska frågeställningar med empiriska prövningar. Emma Neuman gör det i sin doktorsavhandling i nationalekonomi på några intressanta områden. De fyra studierna (två egenförfattade och två författade tillsammans med handledarna) som ingår i avhandlingen behandlar olika frågor, men gemensamt för dem är att de avser frågor relaterade till arbetsmarknaden och att hon använder sig av LISA-databasen men med olika kompletterande uppgifter från andra register.

Sedan länge har man i USA diskuterat och forskat om bostadsegregering – en segregering som också innebär eller förstärker segregering vad gäller utbildning och arbetsmarknad. Forskningen i USA har främst behandlat segregering av svarta och vita (för ett tidigt samlingsverk se von Furstenberg, Harrison & Horowitz 1974). Ett speciellt fenomen som tidigt uppmärksammades var att om andelen svarta i ett område överstiger ett visst tal så sker en snabb förändring så att området snabbt blir ett område med nästan bara svarta invånare – fenomenet kallas *tipping* (Schelling 1971). Det uppstår dels genom att vita inte flyttar till området (*white avoidance*), dels genom att vita flyttar från området (*white flight*). Det som undersöks i den första studien som ingår i avhandlingen är om samma fenomen förekommer i Sverige. Det gäller då vad personer med svensk respektive utländsk bakgrund (ytterligare uppdelat på dem med europeisk respektive icke-europeisk bakgrund), och om det i så fall främst beror på att de med svensk bakgrund undviker

FÖRFATTARE

Eskil Wadensjö, professor, Institutet för social
forskning, Stockholms universitet
eskil.wadensjo@sofi.su.se

att flytta till områden där en hög andel har utländsk bakgrund eller att de i ökad utsträckning flyttar därifrån.

Undersökningen behandlar Stockholms län och de elva största kommunerna vid sidan av Stockholm. Motivet för att ta med Stockholms län i stället för Stockholm är att vissa av de andra kommunerna i länet är delar av stadsområdet. Man skulle här kunna fråga sig varför kranskommuner till vissa av de andra städerna som ingår i undersökningen som Göteborg och Malmö inte tagits med. Två tredjedelar av observationerna används för att beräkna *tipping*-punkterna för de olika kommunerna och den resterande tredjedelen av observationerna för att för att närmare studera och kvantifiera vad som händer vid dessa punkter. Det första resultatet är att det går att finna sådana *tipping*-punkter för de allra flesta av de studerade kommunerna och att den är högre för utlandsfödda från europeiska länder än för utlandsfödda från icke-europeiska länder. Det krävs alltså en större andel boende från europeiska länder än från icke-europeiska länder för att flyttningsbeteendet för dem med svensk bakgrund ska påverkas. Vid kontroller för olika variabler som inkomst och arbetslöshet får man effekter för andelen med icke-europeisk bakgrund men inte för dem med europeisk bakgrund. För dem med icke-europeisk bakgrund visar skattningarna att det är utflyttningen (*flight*) och inte inflyttningen (*avoidance*) som står för merparten av effekten. Vid en uppdelning efter utbildning eller inkomst av gruppen med svensk bakgrund ser man att det är de med högre utbildning och de med högre inkomst som i större utsträckning reagerar när andelen med icke-europeisk bakgrund ökar. Resultaten är intressanta och kan till exempel ha betydelse för planering av nya stadsdelar.

Den andra studien behandlar hur etnisk koncentration av olika grupper av utlandsfödda till vissa bostadsområden påverkar hur det går för dem som växer upp i dessa områden, dels dem med svensk bakgrund, dels dem som är barn till utlandsfödda. Undersökningen baseras på registerdata för perioden 1990–2007. Resultaten visar negativa effekter på andelen som går till högre utbildning för båda grupperna (givet kontroller för många olika egenskaper) och också för inkomsterna för dem med svensk bakgrund. Fler bland dem som är barn till utlandsfödda har socialbidrag när andelen med utländsk bakgrund är hög i det bostadsområde de har vuxit upp i. Det görs också olika skattningar vad gäller kortsiktiga och långsiktiga effekter, andelen som tar emot socialbidrag med uppdelning efter vilka områden de som invandrat kommer från med mera. Huvudresultatet är att etnisk koncentration av utlandsfödda har negativa effekter för hur det går för dem som växer upp i dessa områden. Det visar åter på betydelsen av segregering och på behovet av att motverka den genom bland annat bostadspolitiken.

Den tredje studien behandlar frågan om vilken betydelse sociala normer kan ha för skillnaden mellan kvinnligt förvärvsdeltagande och manligt förvärvsdeltagande för de som har kommit från olika länder till Sverige. Hypotesen är att

mönstret i hemlandet påverkar mönstret i Sverige. Det kvinnliga förvärvsdeltagandet är högt i Sverige och de som kommer till Sverige kommer ofta från länder med ett betydligt lägre förvärvsdeltagande bland kvinnor (men inte bland män). Vad händer då efter flytten till Sverige? Det undersöks för tre olika kohorter genom att andelen förvärvsarbetsbetande kvinnor i åldern 25–54 år jämfört med den för män i samma ålder och från samma födelseland i Sverige jämförs med motsvarande tal i hemlandet, givet en del andra variabler som vistelsetid i Sverige. Huvudresultatet är att förhållandena i hemlandet har betydelse för kvinnors sysselsättningsgrad i Sverige, men också att deras betydelse minskar med tid i Sverige.

Den fjärde studien behandlar egenföretagande, närmare bestämt hur olika egenskaper påverkar benägenheten att bli egenföretagare. En teori utvecklad av den amerikanske ekonomen Edward Lazear säger att de individer som har flera olika typer av förmågor, både kognitiva och icke-kognitiva (de som är *Jack-of-all-Trades*), oftare blir egenföretagare och när de blir det också blir mer framgångsrika än andra. Det är denna teori som testas i studien. Det görs med hjälp av mönstringsdata. I och med att mönstringsdata används ingår endast män i undersökningspopulationen då ju mönstringsdata saknas för kvinnor. I mönstringsdata finns dels flera tester av kognitiv förmåga, dels en bedömning av en psykolog av icke-kognitiv förmåga. I studien konstrueras dessutom ett par mått på graden av balans i de olika förmågorna, just för att kunna testa den uppställda hypotesen att de med en balans i förmågorna oftare blir egenföretagare och dessutom att det då ofta går bättre för dem. De studerar också inflödet och utflödet från egenföretagande. Resultatet blir inte oväntat att de som har högre kognitiv och högre icke-kognitiv förmåga oftare blir och oftare är egenföretagare men också att de med större balans i förmågorna (givet nivåerna på förmågorna) oftare blir och är egenföretagare (kontrollerat för många andra variabler som ålder, utbildning, civilstånd och bostadsort). Balans i förmågorna minskar också sannolikheten att upphöra att vara egenföretagare. Även för olika mått på resultat av verksamheten som egenföretagare har detta att ha balans i sina egenskaper en positiv effekt. Men är effekterna liknande för de anställdas löner? Detta undersöks också och det visar sig att de olika typerna av förmågor var för sig har positiva effekter, men däremot att ha balans i sina egenskaper inte har någon sådan positiv effekt för löntagare. Det styrker ytterligare resultaten från studien, nämligen att mångsidighet vad gäller förmågor bidrar till att personer väljer att bli egenföretagare. Troligen hade resultaten kunnat bli än tydligare om man kunde skilja ut de egenföretagare som i praktiken inte är egenföretagare utan bara har en annan typ av anställning (vilket är vanligt förekommande i vissa branscher).

RECESSION

Avhandlingen innehåller som framgår många intressanta resultat. Den är mycket välskriven och det är lätt att se hur det på olika sätt går att fortsätta med ytterligare studier på de fyra områdena.

REFERENSER

Schelling TC (1971): "Dynamic models of segregation". *Journal of Mathematical Sociology*, 1(2)143–186.
von Furstenberg GM, Harrison B, Horowitz AR (1974): *Patterns of racial discrimination. Volume 1: Housing*. Lexington, Mass: Lexington Books.